

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Magnum Matrimonij Sacramentum Casibus Practicis Expositum

Reutlinger, Ignaz

Augustæ Vindelicorum, 1716

VD18 10508716

Causa V. dissolvendi Sponsalia. Fornicatio Sponsæ, vel Sponsi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40059

CAUSA QUINTA DISSOLVENDI SPONSALIA.

Fornicatio Sponsæ, vel Sponsi.

QUÆSTIO UNICA.

Quænam fornicatio, & num etiam oscula, & tactus ad dissolutionem sufficiant?

C A S U S

Sponsi cum alijs fœminis nimium familiaris.

Maxentia fidem dedit de nuptijs proximè contrahendis Floriberto, at post contracta Sponsalia intelligit tum ex alijs, tum ipsa quoque non rarè id videt, Sponsum hunc suum frequentem esse, & perquam familiarem cum alijs fœminis, easdem passim amplexari, minus pudicè tangere, & deosculari, præsertim Blancam festivioris genij, & formæ venustioris puellam, à quibus actionibus ut abstineret memor fidei sibi datæ,
cum

cum sæpius ipsum hortaretur Maxentia, sed omnibus admonitionibus, precibusque nihil efficeret, tandem pertæsa has levitates, nuncium ipsi remittit, reuittque deinceps stare sua Sponsione, & eum habere maritum.

Q. An sicuti fornicatio Sponsalibus superveniens, ita etiam oscula, tactus, amplexus &c. causam sufficientem præbeant à Sponsalibus resiliendi, sive ista exercentur, aut admittantur à Sponsa, sive à Sponso?

SYNOPSIS.

1. *Ob supervenientem fornicationem Sponsæ, vel Sponsi dissolvi possunt Sponsalia præcedentia.*
2. *Etiam quando Sponsa per vim compressa est.*
3. *Quando uterque est fornicatus, juxta aliquos neuter à Sponsalibus resiliere potest.*
4. *Sed communior Sententia est, posse resiliere Sponsum, non verò Sponsam.*
5. *Quòd utrique licitum sit resiliere, est Sententia valde probabilis.*
6. *Ob oscula, tactus, amplexus post Sponsalia exercitos à Sponsa, vel spontè admissos, potest resiliere Sponsus, non item Sponsa, si hæc à Sponso facta sint.*
7. *Fornicatio præcedens Sponsalia, & postea innotescens dat Sponso causam dissolvendi Sponsalia, quando eam commisit Sponsa, non item Sponsa, si fornicatus est Sponsus.*
8. *In casu præsentè licitè resilit etiam Sponsa ob tactus, oscula &c. à Sponso exercita.*

I. Varia

I.

Aria sunt, quæ pertinent ad quintam causam dissolvendi Sponsalia; ac primò quidem certum est, ea dissolvi posse, etiam si juramento firmata sint, quando vel Sponsa, vel Sponsus, post facta Sponsalia committit fornicationem, tunc enim innocens resiliere potest, ut deciditur *c. Quemadmodum. 25. De Iurejur.* Si tamen is etiam nuptias expetat, tenebitur nocens ad Sponsalium implementationem, ne ex iniquitate sua ipse referat commodum, & innocenti damnum, ac præjudicium generetur, quia quod in favorem alicujus introductum est; non debet in ejus damnum retorqueri, ut dicitur in *L. Quod favore. C. De Legibus, & L. Nulla ff. eod.*

Licet verò in dicto *c. Quemadmodum.* sermo duntaxat sit de Sponsa fornicante, certum nihilominus est, quod antè diximus, intelligendum quoque esse de Sponso fornicante, quia communiter omnes DD. hunc Juris textum extendunt etiam ad fornicationem Sponsi, ut propter hanc Sponsa innocens dissolvere possit Sponsalia non minùs, quàm Sponsus ob fornicationem Sponsæ. Ratio est, quia in hac parte pares sunt, cum uterque ob Sponsaliticium contractum obligatus sit suum corpus nemini tradere, sed comparti servare in usum Matrimonij, quam ob-

ligationem violat ille, qui fornicatur, gravemque injuriam infert alteri parti: sicut ergo post unius conjugis adulterium alteri, tam uxori, quàm marito, divertere permissum est *c. Apostolus. 32. q. 7.* sic post unius, tam Sponsi, quàm Sponsæ, fornicationem alteri à Sponsalibus licebit resiliere. Sanch. *L. 1. disp. 55. n. 4.* Palao *disp. 1. de Sponsal. p. 25. n. 2.* Coninck *disp. 23. dub. 7. n. 54.* Laym. *L. 5. tit. 10. p. 1. c. 2. n. 10.* Dicastillo *disp. 1. de Matr. dub. 39. n. 575.* Wiestner *de Sponsal. n. 105 & passim alij.*

2. Hucusque dicta satis certa sunt; in uno autem, alteròve casu, quem modò proponemus, controversia esse potest, ac primò quidem. An liceat Sponso resiliere etiam tunc, quando Sponsa per violentiam compressa est, ipsique involuntaria fuit fornicatio?

Armilla *V. Sponsalia n. 12.* cum Tabiena id negat, quia Sponsa hoc modo non violavit fidem, nec potest oriri suspicio ex violenta hac, & involuntaria fornicatione, quòd fidem deinceps violatura sit durante Matrimonio: non est igitur ulla ratio privandi ipsam jure sibi debito.

Verùm communis aliorum Sententia est apud Palao *l. c. n. 4.* Sanch. Laym. &c. etiam hoc casu posse Sponsum à Sponsalibus resiliere; idque probant aliqui ex *c. Raptor. 27. q. 2.* ubi permittitur Sponsi arbitrio, ut Sponsam sine suâ culpâ violento rap-

tu

tu abductam vel ducat, vel dimittat: ergo etiam, nisi sponte adhuc ducere velit Sponsam violenter ab alio cognitam, dimittere eam potest. Sed hanc rationem pro minus efficace agnoscit Dicastillo *l. c. n. 581.* tum quia raro committitur raptus sine aliquo vel consensu raptæ, vel saltem minore ipsius cautela; ergo datur præsumptioni locus; præterea in raptu res maximè est notabilis, & scandalosa, e contra violenta copula potest esse absque omni consensu corruptæ, & omnino occulta, vel non nisi paucissimis nota; ergo pro hoc casu non eadem, & æqualis ratio est, ut Sponsus resilire possit à Sponsalibus, quemadmodum est in raptu violento.

Abstrahendo igitur ab argumento ex *cit. can.* desumpto, probatur nostra assertio, quia etsi Sponsus resilire nequeat ex causa, quod Sponsa fidem violaverit, aut se suspectam reddiderit de futura violatione, recedere tamen etiamnum potest ideo, quia etiam per violentam corruptionem Sponsa reddita est notabiliter vilior, Sponsoque est probrosus ducere ab alio corruptam, imò incurere etiam potest periculum alendi prolem alienam, eritque ista infamix nota tantò major, & certior, quia non omnibus constare potest, Sponsam per vim præcisam, & prorsus involuntariè fuisse cognitam, & fortè id pauci credent. Certè Card. de Lugo hujus opinionis est, violen-

tam oppressionem rarissimè omnino involuntariam esse feminae, ita enim loquitur tom. 1. De just. disp. 10. Sect. 10. n. 199. addo tamen, in praxi difficile credendam esse violentam oppressionem, & absque culpa ex parte feminae: rarissimum enim est, quod, si velit, non possit aliquo modo resistere, & violationem impedire, sed ob metum, ob animi imbellicitatem, & aliquando etiam ob latentem lascivix affectum, quem manifestare omnino erubescunt, consentiunt saltem invitæ, qui tamen consensus, licet ex parte involuntarius sit, sufficit ad peccatum grave; quem consensum, sicut & congressum ipsum debuissent virili fortitudine impedire, & rarissimè contingit, virum delectationem turpem ab invita omnino, & reluctante captare velle: qua de re legi etiam potest Tambur. *l. 7. in Decal. c. 6. §. 2. n. 5.* atque ita non prorsus inefficax est textus Canonis supra citati, quia uti ex mente Dicastillo in raptu violento plerumque præsumi potest aliqua cooperatio raptæ, ita & in copula per vim illata, ac proinde datur sufficiens paritas inter raptum, & copulam violentam.

3. Alterum dubium est, an Sponsus utroque post Sponsalia fornicante, liceat utrique resilire, an verò illa delicta mutua compensatione tollantur, ita ut neutri licitum sit à Sponsalibus recedere?

Resp. In hoc dubio Authores multum discrepant. Perez *disp. 9. Sect. 16.* & Bonac. *q. 1. pu. 8. n. 6.* cum Paludano

Paludano docent, neutrum in hoc casu resilire posse, quia delictum unius compensatur delicto alterius. *c. Intelleximus. De Adult. & Stupro* ergo sicut in Matrimonio, quando maritus cum alia, & uxor cum alio commisit adulterium, non potest hæc virum adulterum repudiare, nec ille uxorem adulteram, etsi adulterium uxoris in se sit multò gravius adulectio viri, quia est ignominiosius, & periculosius, ita similiter neuter ex Sponsis resilire potest à Sponsalibus, & alterum repudiare, quando uterque commisit fornicationem, etsi hæc turpior sit ex parte Sponsæ, quàm ex parte Sponsi.

4. Alij communiùs docent, posse resilire Sponsum, non verò Sponsam, quia etsi quoad fidei, & juris fractionem convenient, tamen per fornicationem Sponsi nullo modo compensatur fornicatio à Sponsa commissa, nam fornicatio in fàmina est multò turpior, quàm in viro, multoquè ignominiosius est Sponso, talem ducere, quàm Sponsæ tali nubere, majusquè Sponso obvenire potest damnum ex fornicatione Sponsæ ob incertitudinem prolis: ergo delictum unius non compensatur hîc delicto alterius, cum sit iniqua, & nulla compensatio, ubi ex una parte detrimentum multò gravius manet, ut accidit ex parte viri, cui multò gravius nocuumentum affert fornicatio Sponsæ. Confirmatur hoc *L. In arenam, C. De in offic. testam.*

ubi non licet fàmina meretrici filiam luxuriosè viventem exhæredare, quia in pari turpitudine est; at Patri concubinario licitum est filiam meretricem exhæredare, quia turpitudine utriusquè non censetur æqualis. Est hæc Sententia communior, & priori præferenda, quam docent Laym. *L. 5 tract. 10. p. r. c. 2. n. 12. Coninck disp. 23. dub. 7. conclus. 6 Sanch. L. 1. disp. 55. n. 9. Pirh. n. 62. de Sponsal. Tannerus, Sporer, Henriq Hurrad, Reginald, Diana p. 3. tr. 4. resol. 284. Bassæus &c.*

Nec obest paritas allata pro prima Sententia, videlicet quòd vir non possit repudiare uxorem adulteram, quando ipse quoque adulter est: ergo neque Sponsum, qui fornicationem commisit, posse repudiare Sponsam fornicariam; non est enim hîc paritas, sed lata disparitas, ut in uno casu admittatur compensatio delictorum, non item in alio, quia nempe Sponsalia ex se sunt facilè solubilia, hinc ad eorundem dissolutionem qualibet causa, & superveniens notabilis mutatio potest sufficere; e contra quia Matrimonium ex natura sua indissolubile est, non ita facilè permittitur separatio conjugum quoad torum, sed potiùs attenditur, ut ex quocunque capite ista impediatur, idquè in favorem ipsius Matrimonij, ut firma consistat ejus indissolubilitas, unde admittitur hîc compensatio adulteriorum, reputaturquè ea sufficiens ad separationem

U

nem

nem hanc impediendam, & Matrimonij indissolubilitatem in suo robore servandam, etsi de cetero adulterium uxoris turpius sit, quàm adulterium viri.

5. Ceterùm licet Sententia ista, uti vidimus, multò communior, & probabilior sit, atque ideo priori longè præhabenda, semper tamen plurimum mihi placuit, valdeque probabile visum est, quod docet Palao *l. c. n. 10.* Tamb. *tr. 3. de Matr. c. 5. §. 6. n. 6.* & Wiestner *de Sponsal. n. 106.* utroque è Sponsis fornicante, posse utrumque, adeoque non solum Sponsum ob fornicationem Sponsæ, sed etiam Sponsam ob fornicationem Sponsi, resilire. Ratio est, quia, esto, quòd fornicatio Sponsæ sit fædior, & viro detestabilior, per hoc tamen non efficitur, quòd datam fidem non violaverit etiam vir, atque ideo Sponsæ sufficientem causam dederit Sponsalia dissolvendi. Præterea constat, quòd, quando uterque Sponsus culpabilis est in Sponsalium executione, utriusque Sponso permissum sit resilire, quin culpa unius alterius culpâ compensetur; ergo idem dicendum est in causa fornicationis.

6. Nunc, ut ad casum propositum propiùs accedamus, eadem ferè Sententia AA. est circa oscula, tactus, & similia, ut disseruimus in secundo hoc dubio de fornicatione; videlicet docent, si oscula, tactus impudici, amplexus &c. spon-

te admissi, aut exerciti fuerint à Sponsa, habere Sponsum causam sufficientem dissolvendi Sponsalia, eò quòd Sponsa per hæc reddatur vilior, & pro impudica habeatur, seque suspectam reddat de actu adhuc turpiore, unde non possit eam ducere absque nota. Imò Menochius apud Gobat *tr. 10. n. 328.* id asserit de sola præsumptione patrata fornicationis, ut si Sponsa frequentet domum illius, cum quo sciebat Sponsus, eam peccasse ante Sponsalia: contrarium verò arbitrantur dicendum esse de viro, sive Sponso, quia per similia oscula, & tactus ipse non redditur vilior, nec est probrosum fæminæ cum illo contrahere, nisi tamen, ut limitant, ejusmodi oscula, tactus, & amplexus sint valde frequentes. Ita Laym. *l. c. n. 10.* Sanch. Coninck, Pontius, Bonac. Palao tamen iterum *l. c. n. 8.* & Illung putant, probabilius esse, à quacunque parte talia exerceantur, aut admittantur, innocentem habere causam sufficientem dissolvendi Sponsalia; quamvis enim Sponsus inde non fiat vilior, quemadmodum vilior reputatur Sponsa, tamen ejusmodi tactus, & oscula voluntariè exercens, aut sustinens, factus est impudentior, magisque suspectus de non servanda aliquando fide Matrimoniali, & quòd minùs amaturus sit suam Sponsam, quæ videntur sufficere ad dissolutionem Sponsalium, Præterea contrahentes

tes Sponsalia promittunt alteri suum corpus non tradere quocunque modo, sed sibi invicem reservare, ut eo uti possint contracto Matrimonio, hanc verò Sponsionem admittens oscula, & tactus violat: ergo illi fides servanda non est, utpote frangenti fidem.

7. De fornicatione ante Sponsalia commissa, & postea primùm cognita, cum alijs convenit etiam Palao, *disp. 1. p. n. 29. n. 7.* Si ea commissa fuerit à Sponsa, posse Sponsum à Sponsalibus resilire, id ipsum verò Sponsæ non esse licitum, si post contracta Sponsalia ei innotuerit, quòd ante illa Sponsus cum alia commiserit fornicationem, quia Sponsa, non item Sponsus, per hoc redditur vilior, & licet ignominiosum sit viro ducere corruptam fœminam, nullam tamen notam contrahit, quæ nubit viro, qui aliam cognovit, nec habet eandem qualitatem Sponsalia præcedens fornicatio Sponsi, quam habet his superveniens, quippe ob hanc præcedentia Sponsalia dirimi possunt ideo tantùm, quòd fidem datam violaverit, seque suspectum reddiderit de futuri tori violatione, quæ tamen in fornicatione ante Sponsalia à Sponso commissa non procedunt: at si Sponsa antecederet fornicata fuerit, etsi ipsa quoque fidem necdum violaverit, hac tamen ipsa fornicatione vilior, & contemptibilior facta est, unde meritò repudiari potest; non

ita Sponsus, nisi tamen hic fuisset cum pluribus fornicatus, & huic vitio deditus censeretur, aut ex fornicatione prolem haberet, quia sic redditur Matrimonium difficilius, tum ob obligationem præstandi alimenta, tum quia solet esse causa discordiarum.

8. Ex istis nunc facilis est conclusio pro casu præsentè; nempe dicendum, etsi juxta communioem Sententiam, abstrahendo à Castro-palao, & Illsung, resilire nequeat à Sponsalibus Sponsa ob oscula, tactus, & amplexus exercitos cum alia à Sponso, potuit tamen, & meritò repudiavit ob hanc causam Floribertum Maxentia, quia Perez *disp. 9. Sect. 15. n. 8.* Laym. Sporer, alijsque supra citati expressè addunt, hoc non licere Sponsæ, nisi sine tactus frequentes, ut indicent propensum valde Sponsi in alteram animum, ut meritò timeri possit, ne Sponsam minùs sit amaturus, aut fidem non servaturus, ut sonant verba Ægidij Coninck *disp. 23. dub. 7. n. 56.* atqui ista meritò timere poterat Maxentia de Floriberto, quia hæc passim facere solitum fuisse cum alijs fœminis refertur in casu, per quæ sanè videri potuit impudicus, & minùs curare suam Sponsam, cum etiam preces ejusdem, & adhortationes, ut ab istis se abstineret, protervè contempserit; maxime autem timere poterat Maxentia, ne omnem in se amorem converteret Blanca, eumque ad ulterio-

ra pertraheret pella puella vel ante, vel post contractum Matrimonium, cujus, lepore, & venustate jam niniūm irretitus, difficulter esset depositurus memoriam, & amo-

rem, nam, ut ait Seneca in Hipp. Qui blandiendo dulce nutrit malum, serò recusat ferre, quod subiit, jugum: meritò igitur ab initis prius Sponsalibus recessit.

CAUSA SEXTA DISSOLVENDI SPONSALIA.

Notabilis mutatio.

QUÆSTIO PRIMA.

Quanta debeat esse ista mutatio ?

C A S U S

Sponsa deformata.

Adilia Virgo à forma, & morum modestia commendata, præterito Lelio, qui eam adamabat, Sponsalia contraxit cum Ergasto. Huic Sponsam suam invidens Lelius, & impatiens repulsa,